

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2023-04- Nr.

I 2023-04-06 Nr. 1D-1833

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Pagal kompetenciją išnagrinėję pakartotinai derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 3, 4, 5, 11, 28, 32, 40, 44, 44¹, 58, 62, 67, 71, 79, 85, 94, 99, 100, 101, 102, 103¹, 104, 105², 105³, 105⁴, 106¹, 108, 113, 114, 115, 115¹, 118, 123, 125, 140⁸, 140¹², 140¹⁸, 140¹⁹, 140²¹, 140²⁸ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – UTPI projektas) ir [Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau kartu – projektai), teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreipiame dėmesį, jog 2022 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1277 (toliau – Įstatymas Nr. XIV-1277) 3 straipsniu pakeistas Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 4 straipsnis (šio pakeitimo įsigaliojimą numatant 2023 m. liepos 1 d. (minėto Įstatymo Nr. XIV-1277 56 straipsnio 3 dalis). Atsižvelgiant į tai, jog UTPI projekto 3 straipsnio įsigaliojimas numatomas iš karto jį priėmus, vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 139 punktu, kartu turi būti teikiamas ir Įstatymo Nr. XIV-1277 pakeitimo projektas.

2. Siūlytina įvertinti, ar UTPI projekto 4 straipsniu keičiamo UTPI 5 straipsnio 6 dalies paskutinis sakinyss neturėtų būti tikslinamas pagal UTPI projektu siūlomą UTPI 140⁸ straipsnio 4 dalį, t. y. numatant, kad socialinės apsaugos ir darbo ministras nustato ne tik UTPI 5 straipsnio 6 dalyje nurodytų prieglobsčio prašytojų apgyvendinimo sąlygas ir tvarką, bet ir laikino išvykimo iš apgyvendinimo vietų tvarką.

3. Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, dar kartą siūlome įvertinti galimybę tikslinti UTPI projekto 7 straipsniu siūlomą UTPI 32 straipsnio 8 dalies formulotę, kuri yra abstraktaus pobūdžio ir neaiški, nurodant, kokie būtent procedūriniai veiksmai turimi omenyje, pavyzdžiui, siejant juos su nelydimais nepilnamečiais ir nukreipiant į konkrečius reikiamus UTPI straipsnius, jų dalis ir punktus.

4. Atsisakytina UTPI projekto 9 straipsnio, kuriuo keičiamas UTPI 44¹ straipsnio 1 dalies 3 punktas. Kadangi galiojančio UTPI 44¹ straipsnio 1 dalies 3 punkto pradžioje jau nurodoma sąlyga dėl šios nuostatos taikymo, t. y. *darbdavys, kuris ketina įdarbinti užsieniečių*

dirbti aukštos profesinės kvalifikacijos darbą *kaip įmonės vadovą*, UTPI projekto 9 straipsniu siūlomas šios nuostatos papildymas iš esmės tik atkartoja šią aplinkybę, todėl yra perteklinis.

5. Siūlome įvertinti galimybę papildyti UTPI projekto 27 straipsniu keičiamo UTPI 108 straipsnio 1 dalies 1 punktą taip, kaip nurodoma siūlomoje UTPI 71 straipsnio 2¹ dalyje, t. y. numatyti, kad užsieniečiai, gavę prieglobstį Lietuvos Respublikoje, Lietuvos valstybės paramos integracijai laikotarpiu iš integracijai įgyvendinti skiriamų lėšų, gyvendami ne tik laikino apgyvendinimo vietoje, bet ir jų pasirinktoje gyvenamojoje vietoje turi teisę gauti mėnesinę pašalpą maistui ir smulkioms išlaidoms. Manome, kad tokiu būdu užsieniečiai, gavę prieglobstį Lietuvos Respublikoje, būtų skatinami gyventi savo pasirinktoje gyvenamojoje vietoje.

6. UTPI projekto 29 straipsniu keičiamo UTPI 114 straipsnio 5 dalyje siūloma numatyti, kad Prieglobsčio prašytojų sulaikymas turi trukti kuo trumpiau *ir ne ilgiau, negu būtina* pagal atitinkamą šio Įstatymo 113 straipsnio 4 dalyje nustatytą sulaikymo pagrindą. Pažymime, kad siūlomoje vertinamojo pobūdžio nuostatoje nėra objektyviais kriterijais ir aiškiai apibrėžto maksimalaus prieglobsčio prašytojo sulaikymo termino, todėl siekiant aiškumo bei apibrėžtumo, ši nuostata tikslinga (pavyzdžiui, šioje nuostatoje papildomai nurodant aiškiai apibrėžtą maksimalų sulaikymo terminą).

7. Projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad atsižvelgiant į tai, kad UTPI 113 straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktuose nustatyti sulaikymo pagrindai (siekiama užkirsti kelią pavojingoms ar ypač pavojingoms užkrečiamosioms ligoms plisti arba užsieniečio buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui, viešajai tvarkai arba žmonių sveikatai) nesikeičia pasikeitus užsieniečio teisiniam statusui (tapus prieglobsčio prašytoju), siūloma UTPI 118 straipsnio 1 dalį papildyti išimtimi, kada kreiptis į apylinkės teismą su prašymu pakartotinai svarstyti sprendimą dėl sulaikymo neprivaloma. UTPI projekto 32 straipsniu keičiamo UTPI 118 straipsnio 1 dalies paskutiniame sakinyje siūloma numatyti, kad jeigu *užsienietis, kuris yra sulaikytas UTPI 113 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais pagrindais*, pateikia prašymą suteikti prieglobstį, Valstybės sienos apsaugos tarnyba nedelsdama privalo kreiptis į apylinkės teismą su prašymu pakartotinai svarstyti sprendimą sulaikyti prieglobsčio prašytoją, *išskyrus tuos atvejus, kai užsienietis yra sulaikytas UTPI 113 straipsnio 1 dalies 6 ar 7 punkte nustatytu pagrindu*. Atkreipiame dėmesį, kad siūlomoje nuostatoje yra loginis neatitikimas (minėtas sakinyje apskritai nustato reguliavimą, kai užsienietis yra sulaikytas UTPI 113 straipsnio 1 ar 2 dalies pagrindu, o ne 6 ar 7 pagrindu), todėl nuostata tikslinga. Atitinkamai tikslinga ir UTPI projekto 39 straipsniu keičiama 140²¹ straipsnio 1 dalis. Papildomai pažymėtina ir tai, kad UTPI 113 straipsnio 4 dalyje, reglamentuojančioje prieglobsčio prašytojo sulaikymo pagrindus, nėra numatyta tokio prieglobsčio prašytojo sulaikymo pagrindo - kai siekiama užkirsti kelią pavojingoms ar ypač pavojingoms užkrečiamosioms ligoms plisti. Toks pagrindas nenumatytas ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (toliau – Direktyva), 8 straipsnyje. Analogiška pastaba taikytina ir UTPI projekto 39 straipsniu keičiamo UTPI 140²¹ straipsnio 1 daliai.

8. UTPI projekto 35 straipsniu keičiamo UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje nurodoma: „Prieglobsčio prašytojai, pateikę prašymus suteikti prieglobstį pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose ar šio Įstatymo 140¹² straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju, iki priimamas sprendimas įleisti juos į Lietuvos Respubliką, laikino *apgyvendinimo vietose, apgyvendinimo patalpose, laikiname būste ar kitose tam pritaikytose vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai*

judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Užsieniečiai, kurie neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, ir užsieniečiai, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, iki bus įvykdytas galutinis sprendimas dėl užsieniečio grąžinimo ar išsiuntimo arba išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas, apgyvendinami šioje dalyje nurodytose apgyvendinimo vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. [...]“.

Iš šios teisės nuostatos turinio nėra aišku, ar apgyvendinant pirmiau paminėtus asmenis laikino apgyvendinimo ir kt. vietose yra priimamas administracinis sprendimas, kuriame būtų nurodomos faktinės ir teisinės tokio apgyvendinimo priežastys, kuriomis grindžiamas laikinas apgyvendinimas, taip pat kuri iš valstybės institucijų yra atsakinga už tokio sprendimo priėmimą bei kokios tokio sprendimo apskundimo galimybės.

Pastebėtina, jog Direktyvos 9 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad įsakymą sulaikyti prašytoją¹ raštu turi parengti *teisminės arba administracinės institucijos*, o įsakyme sulaikyti turi būti nurodytos *faktinės ir teisinės sulaikymo priežastys, kuriomis grindžiamas sulaikymas*. Kaip pabrėžė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, pagal Direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalis bei 9 straipsnio 2 dalį, draudžiama sulaikyti tarptautinės apsaugos prašytoją prieš tai neišnagrinėjus šios priemonės būtinumo ir proporcingumo ir *nepriėmus administracinio ar teismo sprendimo*, kuriame būtų nurodyti faktiniai ir teisiniai motyvai, dėl kurių nurodoma jį sulaikyti. Atsižvelgiant į tai, siūlome pakeisti 140⁸ straipsnio 3 dalį, nustatant konkrečią valstybės instituciją, priimančią motyvuotą sprendimą apgyvendinti prieglobsčio prašytojus ir užsieniečius (kurie neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, ir užsieniečiai, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, iki bus įvykdytas galutinis sprendimas dėl užsieniečio grąžinimo ar išsiuntimo arba išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas) laikino apgyvendinimo vietose, apgyvendinimo patalpose, laikiname būste ar kitose tam pritaikytose vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

9. Papildomai atkreipiame dėmesį į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės darbo reglamentas), 27 punktą išvadas teikiantys subjektai privalo pateikti savo išvadas dėl jiems pateiktų teisės aktų projektų ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, o didelės apimties (10 ir daugiau puslapių) – per 12 darbo dienų. Vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento 28 punktu, prašymas išvadą dėl teisės akto projekto pateikti ypatingos skubos tvarka gali būti teikiamas išimtiniais atvejais, nurodytais minėto reglamento 28.1-28.5 papunkčiuose. Projektų lydraštyje nurodyta, kad projektai teikiami derinti pakartotinai, anksčiau institucijų pateiktos pastabos ir pasiūlymai suderinti darbo tvarka, o dauguma naujų nuostatų UTPĮ projekte yra dėl naujų sąvokų arba taisant techninio pobūdžio klaidas, atsiradusias UTPĮ priimant ankstesnius įstatymo pakeitimus, bei įvertinus tai, kad projektai numatyti svarstyti Lietuvos Respublikos Seime 2023 m. gegužės mėnesį, todėl prašome pastabas ir pasiūlymus pateikti skubos tvarka per 5 darbo dienas. Pažymime, jog nurodytos aplinkybės nėra nurodytos

¹ Direktyvos 2 straipsnis. *Terminu apibrėžtus. [...] b) prašytojas – tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nepriimtas galutinis sprendimas; [...]*“.

Vyriausybės darbo reglamento 28.1-28.5 papunkčiuose. Projekto netinkamo derinimo termino nustatymas pažeidžia Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose įtvirtintus atvirumo, skaidrumo bei efektyvumo principus. Atsižvelgiant į tai, prašome užtikrinti tinkamą visų pastabų, gautų per Vyriausybės darbo reglamento 27 punkto pirmojoje pastraipoje nustatytą 12 darbo dienų terminą, įvertinimą.

10. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento 19.3 papunkčiu teisės akto projekto rengėjas kartu su teisės akto projektu, perkeliančiu ir (ar) įgyvendinančiu Europos Sąjungos direktyvų ar kitų Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas, teisės akto projekto derinimo metu turi pateikti atitikties lentelę, kuri teikiama ir projektą teikiant Vyriausybei (Vyriausybės darbo reglamento 37 punktas). Pakartotinai primename, kad kadangi UTPI projekto nuostatos susijusios su Direktyvos, 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse nuostatų įgyvendinimu, laikantis Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21, 69, 75 ir 79 punktų, LINESIS perkėlimo ir įgyvendinimo planuose turi būti suvestas UTPI projektas bei parengtos ir į LINESIS įkeltos Direktyvos ir Direktyvos 2008/115/EB bei UTPI projekto atitikties lentelės, kad būtų galima visiškai įvertinti UTPI projekto nuostatų atitiktį ES teisei. Atsižvelgiant į tai, kad UTPI projekto 41 straipsniu UTPI priedas pildomas į jį įtraukiant 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1157 dėl Sąjungos piliečių tapatybės kortelių ir Sąjungos piliečiams bei jų šeimos nariams, kurie naudojami laisvo judėjimo teise, išduodamų teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų saugumo didinimo, atitinkamai UTPI projektas turi būti įtrauktas ir į Reglamento (ES) 2019/1157 įgyvendinimo planą LINESIS. Be to, UTPI projekto 34 straipsniu siūloma UTPI 125 straipsnį papildyti nauja 3¹ dalimi, numatant galimybę pripažinti kitos Šengeno valstybės priimtą sprendimą dėl užsieniečio grąžinimo į užsienio valstybę, o tokių sprendimų pripažinimą numato 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyva 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo, todėl UTPI projektas įtrauktinas į Direktyvos 2001/40/EB perkėlimo planą LINESIS.

11. Teisės technikos ir redakcinės pastabos dėl projektų rengėjams perduotos darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Viltė Smalakytė, mob. tel. 8 (671) 90701, el. p. vilte.smalakyte@tm.lt

Evelina Rychter, mob. tel. 8 (671) 88204, el. p. evelina.rychter@tm.lt

Viktorija Vasiliauskienė, mob. tel. 8 (614) 31340, el. p. viktorija.vasiliauskiene@tm.lt